

Lentäen Luotoon.

PIKAVIERAILU SAARIVALTAKUNTAAN.

I

Lähtö ja loitsu, sanoi Olavi Paavola-
nen, Tulenpalavana kohosi aurinko Oulunsalon niemen takkain suoraan edestämme, kun "Leivo" kohosi ilmaan. Tarkkailin vanhaa taskukelloani, mutta en totisesti tajunnut hetkeä, jolloin kone kohosi maasta. Muutamain sekunnin tarkkuudella sen kyllä tiesin. Ensimmäinen yllätykseni siis — tämä oli nim. neitsytlento, jos nyt näin romanttinen sana sopii meikäläisen Mikael Karyjalan yhteyteen — oli, ettei lähtö tuntunut. Se oli kuin loihdittua, se. Ja kuitenkin oli minulla matkakuumetta sanokaamme nyt 36,9! Vastakun Orikkarin rannan yläpuolella kone kallistui kaartaen oikeaan hiuukan niin kuin hätkäytti, kun samalla vilkaisin alas. Toinen suuri yllätys: vauhti tuntui hitaalta, tavalliselta "pyöräilyvauhdilta" korkeintaan, ja tämä tunnelma säilyi koko jäämatkan. Sitä vastaan soti kyllä se, että alamu-usvainen ja -savuinen Oulu jäi nopeasti taakse.

Kaikki oli käynyt kovin yksinkertaisesti. Puhelinsoitto Tilauslento: "Sopiiko huomenaamulla klo 10", pyöräilykentälle aamupäivän valjetessa, istahtaminen ja tässä sitä nyt viileteltiin. Tuttu Kempeleenlahdi, vanha kunnan Saunaran-

ta, Varjakan möljä, Ulkovarjakka, Pyydyskari — lystikästä Turhaan koetin taivoittaa Aijälän pappaa sieltä Varjakan saaren entisestä sahanvaltakunnasta — ei näkynyt, Metsät näyttivät talvialastomina kovin harvoin ja talon iollain taivoin luonnottomilta, todellakin niinkuin arkkitehtien rakentamilta malleilta. Pyydyskarin telakalla talviuutaan nauttiva hirsijalavue rivissä kuin itinasotilaat oi mieleen poikavuodet, jolloin pitkänuiskea pojanvesseli omista yläilmoistaan säällisin tuntein silmäili omaa puuveneiluvuottaan.

Nyt sain vihdoinkin selvän yleiskuvan Oulunsalon viijelyksistä, välimatkoista ja paljosta muusta. Näillä kohdin loisti aurinko vielä täydeltä teräiltään ja kylvehti valossaan allamme leviäviä maiseimia. Oli lisäksi tyventä ja kone kulki tasaisesti kuin auto — ei, tasaisemmin vielä. Vaikka olen totisesti joutunut tässä maailmassa kokeilemaan jos jonkinlaisia kulkuvälineitä soutuveneestä loistavaihoihin ja avojalasta kansainvälisiin kulkujuniin saakka en totisesti näin taivasta kyytiä ole eläissani osannut kuvitella — ainakaan lentokoneesta. Ei ihme, os nautti matkasään sekun oululainen leskiheittänsä — yhdeksännellä kymme-

nennellään oleva — joka äskettäin lensi Kemistä Helsinkiin. Mutta vaikka matkaintuuli hitaalta se kuitenkin edistyi nopeasti ja 12 minuutin kuluttua olimme Ojakylänlahden yläpuolella ja aloimme laskeutua. Santonen jäi oikealle, Hauudon kirkon ja tapulin tornit näkyivät suoraan edessä. Laskeuduimme 400 metristä sataan ja nyt tuntuivat Luodon harvat rantametsät vilahtelevan nopeassa tahdisa. Parissa—kolmessa minuutissa olimme Kirkkosalmen yläpuolella, kaarto ja nokka maata kohti. Hiuukan vain hypäyttäen laskeutui "Leivo". Kirkkosalmen jääle jossa sitä odottivat kahdet karrypehkosineen, postimies, muutamia matkustavaisia ja joukko utelaita — edustaen kaikkia ikäloukkia — ilmeisesti joka-päiväinen lähetystö. Innostus ei vähene heillä — kuin "intiaanit" he potkureineen pörröttivät koneemme. Toisen hevosien karrypehkosin, jotka olivat saapuneet muudatta lomiilta palailevaa luotsia vastaan, pääsimme mekin, kaksi muuta matkamiestä, jatkamaan rantajaita kirkolle. Päivä paistoi yhäkin koreasti, mutta herra Luotsi nuuhkaasi ilmaa, katseli taivasmannalle ja tuumasi, että tulee lumi-pyry. Kylillä sitten kuulin, että Luodossa on tapana sanoa: "Aamuruska miehen tuska, iltarusko kaunis ilma!" Ja kun läksin paluumatkalle ennustus jo toteutui, minäkin puoliiksi.

Mutta jos on yksinkertaista kulku Luotoon "Leivolla", niin on se osannut

olla vaikeatakin. Luotolaiset tuntuivat aivan yleisesti olevan tyytyväisiä nykyiseen liikenteen järjestelyyn ja huomauttivat siitä, mikä vaikeasti kestettävä rospuutto heille tällaisenaikin syksynä olisi muuten ollut edessään. Ja on niitä rospuuttosyysjä mahtunut riittämiin nyky-polvekin hailuotolaisten elämään. — toistisesti. Ystävällinen kortteeri-isäntäni, opettaja J. L. Suome la, kertoi muuten vakaumuksenaan, että hänen nähdäkseen vähitellen pitäisi päästä ja päästään myös siihen, ettei lentoyhteys esimerkiksi tänne ole mikään tilapäinen rospuutto-ajan toimenpide. Lisäksi oli hän sitä mieltä, että tässä maakunnassa on ehkä vieläkin perukkaampia paikkoja, joihin kaivattaisiin lentoyhteyttä. Nyt tunnu luotolaisista johdulliselta ajattelulta, että heillä sairaustapauksenkin sattua on mahdollisuus päästä sairaalaan ja lääkäriin. Ja postinsa he saavat vain paria tuntia vanhempana kuin me oululaiset, mutta esimerkiksi mainitsematta.

Mutta, kuten sanottu, osaa elämä vielä nytkin olla saareissa hieman toisenlaista kuin mantereella. Siitä kertoi kaksikin liikemies kumpkin oman esimerkkinä, ehkäpä tehtiin tarkoitamatta, mutta ulkoon mainituksi.

Ensimmäiseksi suuntasin kuitenkin uuteeni kirkonkylän kansakoululle, missä sekä op. J. L. Suomela että hänen rouvansa vaikuttavat kansanvalistajina. Heidän vieraanvaraiseen kotinsa jota hy-

vällä syyllä voi kutsua kulttuurikodiksi, siellä siellä harrastetaan moninaisia hyviä asioita. Saman katon alla ja saman perheen hoivissa sijaitsee sekä museo että kirjakauppa, siellä harrastetaan musiikkia ja taideita ja siellä kirjoitetaan myös Hauudon historiaa. Tämä vilmemmainen tu työ, joka jo kauan aikaa on ollut op. J. L. Suome lan sydämellä, on tos n hänen oman vaikutuksensa mukaan alkuasteellaan, mutta tosiasiaassa näyttää siltä, että hän on kerännyt jo kunnioitettavan määrän aineistoa — muistiinpanoja ja lähteitä — yhtenäistä esitystä varten. Suu- itäinen unikka, jonkalainen, kun kerran joku yksilö jossain on uskaltanut ottaa sellaisen harteilleen, ansaitsee liittojen ja säätiöitten tukea ja kannatusta. Mutta missä ovat — pohjoissuomalaiset säätiöt ja missä pohjalaitsten järjestöjen varat? Mitä ei yksinkertaisesti ole!

Suomelassa oivat tulla ja meitä viime kesän ajaltakin sekä evestiuuntantti Ahti P a u l a h a r j u, jonka ainutlaatuisesta alullaan olevasta kansantieteellis-asutuksellis-typografisesta tutkimustyöstä äskettäin kerroimme, ja kirjailija-elämäkari Yrjö K o k k o, joka Enontekiöllän pakeni Hauudon lomailemaan saadakseen olla nuuhassa utelaitta turistilaita. Sitä kaikin myös melkoisesti, Lepäämään kuuluu tohtori tulleen, mutta toisin kävi — hän "löysi" nimettömän saaren — minikämmisenä se sitten siirtynee kirjallisuudenhistoriaan! (Jatkuu). Panu.